

דף לה.

עין משפט ד.

או"ח סימן שצד פעיף ג

ג. נתן הערוב במגדל ונעל בפניו ואבד המפתח ^ז קודם שחשכה ^ח, אם א"א להוציא הערוב אלא א"כ יעשה מלאכה גמורה בין השמשות הרי זה כמי שאבד ואינו ערוב, שא"א לאכלו.

או"ח סימן תט פעיף ד

ה. ד. נתן הערוב במגדל ונעל בפניו, ואבד המפתח מבעוד יום או שנפלה עליו מפולת, אם יכול להוציאו בלא עשיית מלאכה דאורייתא, הרי זה ערוב ^ט.

או"ח סימן שיד פעיף ז

ו. ט. סגירות שבכלים ^י כגון שידה תיבה ומגדל שהכיסוי שלהם קשור בהם בחבל יכול להתירו ^כ או לחתכו בסכין ^ל או להתיר קליעתו. ודוקא שהסגירה היא בשל חבל וכיוצא אבל בסגירה של עץ או מתכת אסור לשברה שגם בכלים שייך בנין וסתירה גמורה, וע"כ אסור לפרק הצירים ^מ של התיבות אם אבד המפתח ויש מתירים בזה ^נ.

ז. אבל אם מונח במקומו רק שכח היכן הניחו הוי ערוב, מ"ב אות ח', שעשוי הוא להזכר, מרשב"א.

ח. היינו קודם ביה"ש.

ט. משנה שם ל"ד, ובגמ' ל"ב כאוקימתא דרבי.

י. ביצה ל"א-ל"ב מימרא דשמואל.

כ. דלא קשר של קיימא הוא שהרי להתירו תמיד הוא עשוי, ב"י בשם רש"י, מ"א ס"ק ט'.

ל. ואם אפשר להתירו עדיף שלא לחתכו כיון שאין צריך לסתירה זו, ב"ח.

ואם התיבה מחזיקה מ' סאה לדעת תה"ד הוי כבנין ואסור לחתכו או לסותרו רק להתיר קשירתו, כה"ח אות נ"ב.

ו. ואם אבד המפתח של ההיכל מותר לומר לאינו יהודי לפותחו אם הוא אומן ואין חשש שישבור אותו שאז הוי איסור תורה של סותר בנין. ועיין בכה"ח אות נ"ו-נ"ז.

מ. משום שהם תקועים בחוזק וחשוב סתירה, לבוש.

נ. דזו סתירה גרועה היא כיון שאין צריך לשבור שום דבר, ב"י, וכתב הט"ז דלדעה זו מותר גם לשים צירים אך המ"א בס"ק י' כתב דלקבוע הצירים במסמרים לכו"ע אסור ואפי' ע"י גוי דהוי ליה מתקן מנא. ודעת השו"ע כסתמא לאסור להוציא הצירים מהתיבה. כה"ח אות ס'.

שבירת המנעול של התיבה יש מתירין ויש אוסרין ^ט, ויש להתיר ע"י אינו יהודי.

אור"ח סימן תקיט סעיף ג

ג. להתיר ולחתוך חותמות שבכלים ^ע ושבקרקע וכן לשבור הפתחים דינם ביו"ט כבשבת. ועיין בסי' שי"ד סעיף ז'-י'.

עין משפט ה. אור"ח סימן שח סעיף א

א. כל הכלים ניטלים בשבת ^פ חוץ ממוקצה מחמת חסרון כיס כגון סכין

^ט. ודעת השו"ע כיש בתרא לאסור, ומ"מ לפתוח בלא לשבור ע"י סכין או מחט גדול מותר, מ"א ס"ק י"א.

והחביות קטנות של דגים שמחושקים עם חשוקת עץ כיון שהחיבור חזק אין להתיר ע"י ישראל, כה"ח אות ס"ד. וכל זה כשהכלי והחבית משמשת אח"כ כלי שאז יש ענין של בנין וסתירה גמורה בכלים אך אם הכלי לא שימושי אח"כ כגון בקבוקים מפלסטיק שנזרקים ברובם אחרי שימושם אין בכך סתירה או בנין גם בסגירה מעץ או ממתכת. אולם הבעיה בבקבוקים שלנו היום שעל ידי פתיחתם יוצר כלי בפקק עצמו שלפני כן לא היה ראוי, ובפרט בפקקים ממתכת שעל הבקבוקים שלפני כן היה חתיכת פח וע"י המכונה שמהדקת אותו נוצרה הסגירה, וא"כ בפתיחתו נוצר כעת כלי לפתוח ולסגור וע"כ יש מחמירים בבקבוקים הסגורים עם פקק מתכת, שלא לפתחם בשבת, אם לא שעושה בהם חור שמקלקל אותם בטרם יהיו כלי עם פתיחתם, והגם שמקלקל פטור אבל אסור, מ"מ אין הוא מקלקל כאן כלי כי מעולם לא היה כלי וע"כ מותר במקלקל זה. ועוד שע"י שעושה חור בפקק עשוי להוציא היין ממנו אך לא להכניס ובכה"ג מותר, ועיין בכה"ח אות מ"ו.

ומה טוב אם אפשר לאחר שפתח הבקבוק או שקית חלב או קופסת שימורים להעביר תכולתה לכלי אחר והכלי שפתח אותו לזרוק אותו מיד שלא ישמש אותו כלל ככלי.

ע. א"י שהביא מכתבים לישראל ביו"ט מותר לישראל להתיר החותם ביו"ט ולשבור. ממהרי"ל, ובלבד שלא יהיו אותיות על החותם כמו בשבת דאסור כמבואר בסי' ש"מ סעיף ג'. מ"א ס"ק ד'.

ו. ובמשב"ז כתב דלא התיר המהרי"ל אלא לשבר השעוה של החותם אבל לא לקרוע הנייר, וע"כ יש להחמיר אלא לומר לגוי לפותחו. כה"ח אות ח"י.

פ. שבת קכ"ב במשנה וגמ'. ומכאן עד סוף סי' שי"ב נתבאר דיני מוקצה. וטעם איסור טלטול מוקצה כתב הרמב"ם בסוף פ' כ"ד כדי שלא יהיה טלטול שבת כטלטול של חול, והראב"ד שם כתב הטעם משום איסור הוצאה, ב"י.

ו. וכתב הב"ח דאפי' הרמב"ם מודה משום איסור הוצאה ע"ש. וכלל הדברים המוקצים מתחלקים לששה דברים: א. כלי שהוא מוקצה מחמת חסרון כיס. ב. כלי שמלאכתו לאיסור. ג. כל דבר שאינו כלי ולא מאכל של אדם או בהמה, כגון אבנים ומעות, ואפי' גרוגרות ששמו אותם ליבש ולא ראויים לאכילה הם מוקצה מחמת גופו. ד. כלי שמלאכתו להיתר ומונח עליו אחד הדברים המוקצים מחמת גופו, אפי' הסירו המוקצה מחמת גופו אסור לטלטלו כיון שבבין השמשות היה שם עליו הוקצה לכל היום. ה. דבר שהיה בבין

של שחיטה ז' וכדומה כיון שמקפידים שלא לעשות בהם תשמיש אחר אסור לטלטלו אפי' לצורך גופו או מקומו ק'.

הגה: אפי' תחובים בנדן עם שאר כלים אסור לטלטלם ר'.

הגה: וה"ה כלים המיוחדים לסחורה ומקפיד עליהם ש'.

עין משפט ו.ז. או"ח סימן שצד סעיף א.ב.

א. ספק ערוב כגון ספק אם היה קיים בבה"ש או לאו, מותר, והוא שהיה לו חזקת כשרות כגון שהניחו שם ואח"כ ארע בו ספק ת, אבל אם לא היה לו חזקת כשרות כגון ספק אם הונח לא הוי ערוב.

ב. צריך שיהיה הערוב בבין השמשות במקום שראוי ליטלו משם, ע"כ אם נפל עליו גל ואינו יכול ליטלו בלא מרא או כלי אחר אסור א'.

הגה: הערוב אינו צריך להיות קיים רק בביה"ש, ויכול לאכלו כשודאי חשכה.

השמשות מחובר או מחוסר צידה. ו. מוקצה מחמת מצותו כגון עצי סוכה ונויה. צ. כיון שמקפיד עליהם קובע להם מקום שלא יזיזו ממקומם, כה"ח אות ד'. וסכין של מילה הגם שהוא כלי שמקפיד עליו מחמת חסרון כיס שאסור לטלטלו היינו שלא לצורך מילה, אבל לצורך מילה כל עוד שהוא בידו יכול לרחצו ולהחזירו למקומו אחר המילה. ועיין בכה"ח אות ו-ז'. ודוקא למוהל מותר לטלטלו אבל לא לאדם אחר שאינו מל דלדידיה הוי מוקצה.

ק. ודלא כהמרדכי בסוף כירה דמתיר, ד"מ, ואם גילה דעתו ביום חול שאינו מקפיד כגון שמקלף בו פירות לא הוי מוקצה מחמת חסרון כיס, ומותר לצורך גופו או מקומו, כה"ח אות ט'.

ו. מוקצה מחמת חסרון כיס מותר לטלטלו ע"י טלטול מן הצד, כה"ח אות י'. ר. היינו לסכין ולא אמרינן כיון ששם אותם יחד בנדן לא קפיד, אבל הנדן עצמו מותר לטלטל דהרי הוא בסיס להיתר ולאסור וכמ"ש בסי' ש"י, מ"א ס"ק א'. ואם יכול לנער הסכין צריך לנערו. ואם האיסור חשוב יותר, אסור לטלטל את הנדן כלל בכל אופן. ש. אבל אם אינו מקפיד עליהם אפי' שהם מוקצים לסחורה מותר לטלטלם, ב"י, מ"א ס"ק ג'.

ת. משנה ערובין ל"ה וכרבי יוסי ור"ש. ואם הניח בשר ספק טריפה לשיתופי מבואות הוי כספק אם הונח ולא מועיל, וגם בעינן סעודה הראויה מבעוד יום, מ"ב אות ב'. א. אבל אם א"צ מרא אלא רק טלטול מוקצה לא גזרו עליו בבה"ש, מ"ב אות ג'.

ויש לבצוע עליו בשחרית ביום שבת ^ב אבל עדיף לערב פעם אחת לכל השנה ^ג.

או"ח סימן תט פעיף ו

ו. אבד ערובו או נשרף מבעוד יום או היה ערובו בסוף התחום ונתגלגל מחוץ לד' אמות, או שהיה ערובו מתרומה ונטמאת ^ד מבעוד יום הרי זה אינו ערוב, ואם משחשכה הוי ערוב.

ז. הניח ערובו ואירע בו ספק אם אבד לפני ביה"ש או משחשכה הרי זה ערוב ^ה, אבל בספק אם הונח בכלל לא הוי ערוב.

עין משפט זז. או"ח סימן תט פעיף ה

ה. כל המניח ערובו במקום מסויים, יש לו במקום ערובו ד' אמות, ע"כ אם נתגלגל ערובו בתוך ד' אמות מבעוד יום הרי זה ערוב אבל חוץ לד' אמות אינו ערוב.

עין משפט ט או"ח סימן שצד פעיף ב

ב. צריך שיהיה הערוב בבין השמשות במקום שראוי ליטלו משם, ע"כ אם נפל עליו גל ואינו יכול ליטלו בלא מרא או כלי אחר אסור ^ו.

הגה: הערוב אינו צריך להיות קיים רק בביה"ש, ויכול לאכלו כשודאי חשכה. ויש לבצוע עליו בשחרית ביום שבת ^ז אבל עדיף לערב פעם אחת לכל

ב. הואיל ונעשתה בו מצוה אחת עושים בו מצוה אחרת, וגם בערבית מותר רק שלפעמים מקדימים לאכול סעודת ערבית לפני החשכה ע"כ אמרו חז"ל בסעודת שחרית, מ"ב אות ד'.

ג. ואם נאכל ערובו בשבת מותר רק באותה שבת, אבל לא לשבת הבאה.

ד. שאינה ראויה לא לכהן ולא לישראל.

ה. שיש לו חזקת כשרות לא כן בספק הניחו.

ו. אבל אם א"צ מרא אלא רק טלטול מוקצה לא גזרו עליו בבה"ש, מ"ב אות ג'.

ז. הואיל ונעשתה בו מצוה אחת עושים בו מצוה אחרת, וגם בערבית מותר רק שלפעמים מקדימים לאכול סעודת ערבית לפני החשכה ע"כ אמרו חז"ל בסעודת שחרית, מ"ב אות ד'.

השנה ה.

דף לה:

יורד סימן רא עיף עא

עין משפט א.

עא. קג. טמא שירד לטבול ספק טבל ספק לא טבל, ספק יש במקוה ארבעים סאה ספק אין בו, וכן שתי מקואות אחד יש בו מ' סאה והשני אין בו וטבל באחד מהן ואינו יודע באיזה טבל הרי זה טמא ט שהטמא בחזקתו עד שיודע שטבל כראוי.

עא. קד. ה"ה מקוה שנמדד ונמצא חסר בין שהיה המקוה ברשות הרבים בין ברשות היחיד כל הטהרות שנעשו בו למפרע טמאות י עד שיודע הזמן שנמדד והיה שלם.

ה. ואם נאכל ערובו בשבת מותר רק באותה שבת, אבל לא לשבת הבאה.
ט. ממשנה ב' פ"ב דמקואות וכו"י, ובספק יש בו מ' סאה או לא היינו שעכשיו נמדד ונמצא חסר וספק אם בשעת הטבילה היה מ' סאה, אבל אם עכשיו שלם גם אם יש ספק בשעת הטבילה אם היה חסר בכה"ג אין פוסלין טבילתו. ט"ז ס"ק פ"ה.
ואפי' בטמא טומאה מדרבנן דאם איירי בטמא מן התורה תיפוק ליה מספיקא דאורייתא לחומר ולמה לי העמד טמא על חזקתו. ט"ז ס"ק פ"ו.
י. ואע"ג דבעלמא קימ"ל ספק טומאה בר"ה טהור כאן אמרינן העמד טמא על חזקתו. ש"ך ס"ק קמ"ה.